

Tillægsbetænkning afgivet af Børne- og Undervisningsudvalget den 7. juni 2022

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser

(Kapacitetsfastsættelse og elevfordeling på de gymnasiale ungdomsuddannelser)

[af børne- og undervisningsministeren (Pernille Rosenkrantz-Theil)]

1. Ændringsforslag

Venstres, Dansk Folkepartis og Liberal Alliances medlemmer af udvalget har stillet 24 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, SF, RV, EL og Marie Krarup (UFG)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *mindretal* i udvalget (V, KF, DF, NB og LA) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (FG) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Alternativet, Kristendemokraterne, Moderaterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved afgivelsen af tillægsbetænkningen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Nye Borgerlige og Liberal Alliance

Venstres, Det Konservative Folkepartis, Dansk Folkepartis, Nye Borgerliges og Liberal Alliances medlemmer af udvalget opfordrer regeringen til at udskyde behandlingen

af L 157 om tvangsfordeling af elever, og at 3. behandling dermed udskydes.

Regeringen har i sidste øjeblik hastet en ændring af tvangsfordelingsmodellen igennem. Den kan have væsentlige konsekvenser for, hvordan modellen indvirker på eleverne, og hvilke dele af byerne som bliver hårdest ramt.

Samtidig noterer medlemmerne sig, at regeringens egne embedsmænd skriver, at »beregningerne er behæftet med meget store usikkerheder, som bl.a. skyldes, at beregningerne beror på midlertidige beregningstekniske kapaciteter og historiske søgemønstre samt forskelle mellem tilgangs- og ansøgerpopulation, herunder at ufordelte ansøgere ikke er medtaget i beregningsgrundlaget«, jf. bilag 3 i »Tillægsaftale til aftale om Den Koordinerede Tilmelding til Gymnasiale Uddannelser mellem regeringen (Socialdemokratiet) og Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Alternativet og Kristendemokraterne«.

Det betyder, at regeringen reelt ikke aner, hvor store konsekvenserne bliver af deres tvangsekperiment, og hvem der bliver ramt. Det er stærkt kritisabelt, at et så stort indgreb over for eleverne gennemtrumfes på et så spinkelt beslutningsgrundlag.

Derfor har Det Konservative Folkeparti sendt en række spørgsmål angående konsekvensvurderingerne og evidensen bag de forventede effekter bag tvangsmodellen, som ikke er blevet besvaret. 3. behandling bør udskydes, så disse spørgsmål kan besvares. Der bør også afsættes tid til at indhente nye høringssvar fra alle eksterne aktører, så konsekvenserne af den seneste ændring af lovforslaget bliver belyst ordentligt.

Endelig bemærkes, at V, KF, DF og NB ønsker at styrke udkantsgymnasiernes mulighed for at overleve i den kommende tid med faldende elevgrundlag. V, KF og DF opfordrer regeringen til at indkalde til nye forhandlinger, hvor taxametersystemet bliver en central del af svaret på den udfordring. En del af de knap 200 mio. kr., regeringen vil bruge på at administrere tvangsfordelingen af elever, er bedre brugt på at hjælpe udkantsgymnasierne.

Samlet set mener Det Konservative Folkeparti, Venstre, Dansk Folkeparti, Nye borgerlige og Liberal Alliance, at der er en væsentlig risiko for lovsjusk, hvis regeringen stemmer L157 igennem på torsdag.

Venstre og Dansk Folkeparti

Venstres og Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget ønsker at sikre et Danmark i bedre uddannelsesbalance, hvor man kan tage en ungdomsuddannelse over hele landet tæt på, hvor man bor.

Derfor støtter Venstre og DF den del af lovforslaget, der omhandler landdistrikterne – i lovforslaget betegnet afstandszoneerne – og derfor havde Venstre sammen med DF og LA og støttet af KF og NB stillet forslag om at få delt lovforslaget op i to, så der kunne stemmes særskilt om henholdsvis tvangsfordelingsmodellen på baggrund af forældreindkomst, der nu trækkes ned over de større byområder, og om modellen for landområderne.

En sådan opdeling og afstemning har Socialdemokraterne desværre blokeret for sammen med et flertal af de røde partier i Folketinget.

Det er trist. Og det betyder også, at selv om der er et bredt flertal i Folketinget, som gerne vil stemme for den del, så får de desværre ikke mulighed for det. Det ville ellers have sikret stabilitet for de mindre gymnasier landet over og netop understreget over for dem, at et bredt flertal i Folketinget er optaget af at sikre dem fremover. Det er nemlig også forudsætningen for det frie gymnasievalg, at elever rundt i landet overhovedet har et lokalt gymnasium at vælge.

Lovforslagets del om gymnasierne rundt i landet ligner den model, vi allerede har i dag, og at holde hånden under de mindre gymnasier er netop derfor med til at sikre det frie gymnasievalg i hele landet.

Men kapacitetsregler er ikke nok og kan ikke stå alene, der er også behov for en taxameterreform, der sikrer bedre økonomiske vilkår for de mindre gymnasier – herunder et markant højere grundtilskud og en ligestilling af udkantstaxameteret mellem institutioner, som vil betyde alverden for de mindre hhx-institutioner landet over. Det har Venstre stillet forslag om til både finansloven og i beslutningsforslag. Også de forslag har Socialdemokraterne og de røde partier stemt imod – senest i forbindelse med 3. behandling af finansloven for 2022. Venstre og DF har længe opfordret den socialdemokratiske regering til at indkalde til taxameterforhandlinger, så grundtilskuddet til de mindre gymnasier kan sættes markant op. Den tidligere VLAK-regering havde afsat en varig reservationsbevilling til at sikre højere taxametre, og der var igangsat et taxametereftersyn og en gennemgang af institutionsområdet. Dermed var der et gen-

nearbejdet grundlag for et nyt taxametersystem og økonomisk sikkerhed for de mindre institutioner i en tid, hvor ansøgetallet mange steder i landdistrikterne falder meget.

Venstre og DF er imod tvangsfordeling af gymnasieelever på baggrund af deres forældres indkomst. Det er udansk, og det bryder fundamentalt med det frie uddannelsesvalg. Venstre og DF ønsker frit valg for de unge, og derfor vil vi rulle den del af lovgivningen tilbage efter et valg, jf. bemærkningerne i et tidligere afgivet betækningsbidrag og det fælles bidrag i denne tillægsbetæknning.

Radikale Venstre

Radikale Venstres medlemmer af udvalget ønsker, at unge i fremtiden fortsat skal have mulighed for at gå på et lokalt gymnasium af høj faglig kvalitet. Radikale Venstre støtter derfor fortsat op om elevfordelingsaftalen af juni 2021 med de forbedringer og justeringer, som er foretaget i tillægsaftalen af maj 2022, og som skaber sikkerhed for, at unge kan gå på et gymnasium tæt på deres bopæl.

4. Ændringsforslag

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af *et mindretal* (V, DF, LA), tiltrådt af *et mindretal* (KF og NB):

Til § 1

1) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 b udgår *stk. 2*.
Stk. 3 bliver herefter *stk. 2*.

[Konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 5]

2) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 b udgår i *stk. 3*, der bliver *stk. 2*, »og 2«.

[Konsekvensændringer som følge af ændringsforslag nr. 1]

3) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 d udgår *stk. 2*.
Stk. 3 bliver herefter *stk. 2*.

[Forældreindkomst udgår som parameter i elevfordelingsmodellen]

4) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 d udgår i *stk. 3*, der bliver *stk. 2*, », herunder hvornår en zone bliver afstands- eller fordelingszone, hvornår en zone skifter status, og hvordan forældreindkomst opgøres«.

[Konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 3]

5) De under *nr. 7* foreslåede §§ 11 e og 11 f udgår.

[Forældreindkomst udgår som parameter i elevfordelingsmodellen]

6) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 g ændres i *stk. 2* »§§ 11 h og i« til: »§ 11 h«.

[Konsekvensændringer som følge af ændringsforslag nr. 7]

Principalt

7) Den under *nr. 7* foreslåede § 11 i udgår.

[Forældreindkomst udgår som parameter i elevfordelingsmodellen]

Til § 3

Subsidiært

8) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 i indsættes i *stk. 1, 5. pkt.*, efter »Sankt Annæ Gymnasium«: »og IBB shippinglinjen på Niels Brock«.

[Fritagelse af shippinglinjen på Niels Brock]

9) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 j ændres i *stk. 1* »§§ 11 h og i« til: »§ 11 h«.

[Konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 7]

10) I den under *nr. 7* foreslåede § 11 k ændres i *stk. 1, 1. pkt.*, »§§ 11 h-11 j« til: »§§ 11 h og 11 j«.

[Konsekvensændringer som følge af ændringsforslag nr. 7]

Til § 2

11) *Nr. 2* udgår.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

12) *Nr. 3.* udgår.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

13) I det under *nr. 4* foreslåede § 34 a, *stk. 1, 2. pkt.*, ændres », uddannelsen til hf-eksamen, uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen« til: »og uddannelsen til hf-eksamen«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

14) *Nr. 5* udgår.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

15) *Nr. 6* affattes således:

»6. I § 34 a, *stk. 4*, ændres »de forpligtende samarbejder« til: »gymnasiesamarbejdet«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

16) I den under *nr. 7* foreslåede ændring af § 34 a, *stk. 6*, udgår », og efter »hf-eksamen« indsættes: »samt uddannelsen til merkantil studentereksamen og uddannelsen til teknisk studentereksamen«.

[Udskillelse af de erhvervs-gymnasiale uddannelser]

17) I det under *nr. 8* foreslåede § 34 a, *stk. 6*, ændres », udbud af uddannelsen til hf-eksamen, udbud af uddannelsen til merkantil studentereksamen og udbud af uddannelsen til teknisk studentereksamen« til: »og udbud af uddannelsen til hf-eksamen«.

[Udskillelse af de erhvervs-gymnasiale uddannelser]

18) *Nr. 9* udgår.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

19) *Nr. 10* udgår.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

20) *Nr. 1* affattes således:

»1. § 8 b ophæves.«

[Ophævelse af tilskudsloft]

Til § 4

21) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 14 b udgår *stk. 2*.

Stk. 3 og 4 bliver herefter stk. 2 og 3.

[Udskillelse af krav om aftale]

22) I den under *nr. 1* foreslåede affattelse af § 14 b udgår i *stk. 3*, der bliver *stk. 2*, »og 2«.

[Konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 21]

23) I den under *nr. 1* foreslåede § 14 b indsættes som *stk. 4*:

»Stk. 4. Stk. 1-3 finder ikke anvendelse for uddannelsen til teknisk studentereksamen og uddannelsen til merkantil studentereksamen.«

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

24) I det under *nr. 2* foreslåede § 20, *stk. 2*, ændres »de 3-årige uddannelser til teknisk, merkantil og« til: »den 3-årige uddannelse til«.

[Konsekvens af ændringsforslag nr. 16 og 17]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1, 2, 4, 6 og 10

Ændringsforslagene er lovtekniske konsekvensændringer som følge af ændringsforslag nr. 3, 5 og 7.

Til nr. 3, 5 og 7

Med ændringsforslagene udgår forældreindkomst som parameter i elevfordelingsmodellen.

Til nr. 8

Af det fremsatte lovforslags § 1, nr. 7, hvori § 11 i, *stk. 1*, foreslås affattet, fremgår det af det foreslåede § 11 i, *stk. 1, 5. pkt.*, at på institutioner eller afdelinger i fordelingszoner bliver kapaciteten på den enkelte uddannelse opdelt i tre dele. En del er forbeholdt ansøgere i lavindkomst-kategorien, en del er forbeholdt ansøgere i mellemindkomst-kategorien, og en del er forbeholdt ansøgere i højindkomst-kategorien. Fordelingen af kapaciteten svarer til indkomstfordelingen i de tre indkomst kategorier for den pågældende uddannelse i den zone, institutionen eller afdelingen ligger i. En ansøger kan kun få reserveret plads i den del af institutionens eller afdelingens kapacitet, som er forbeholdt den indkomstkategori, ansøgeren er placeret i. Dette gælder dog ikke for Sankt Annæ Gymnasium.

I det under *nr. 7* foreslåede § 11 i, *stk. 1, 5. pkt.*, foreslås »og IBB shippinglinjen på Niels Brock« indsat efter »Sankt Annæ Gymnasium«.

Det foreslåede vil indebære, at der ved fordeling af ansøgere til IBB shippinglinjen på Niels Brock ikke tages hensyn til ansøgernes indkomstgrupper.

Til nr. 9

Ændringsforslaget er en lovteknisk konsekvens af ændringsforslag nr. 5 og 7.

Til nr. 11

Med ændringsforslaget udgår muligheden for, at børne- og undervisningsministeren kan pålægge bestyrelsen for en institution at udarbejde en genopretningsplan, hvis institutionen eller en afdeling under institutionen i 3 på hinanden følgende år ikke har opnået en andel af førsteprioritetsansøgere på mindst halvdelen af institutionens eller afdelingens fastsatte kapacitet til den pågældende gymnasiale uddannelse.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at de erhvervs-gymnasiale uddannelser – hhx og htx – udgår af lovforslaget, jf. ændringsforslag 16 og 17.

Til nr. 12-15

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at de erhvervs-gymnasiale uddannelser – hhx og htx – udgår af lovforslaget, jf. ændringsforslag 16 og 17.

Til nr. 16 og 17

Med ændringsforslaget udgår de erhvervs-gymnasiale uddannelser – hhx og htx – af lovforslaget.

Til nr. 18

Med ændringsforslaget udgår regionsrådets mulighed for efter høring af den berørte institution at afgive indstilling til børne- og undervisningsministeren om, hvorvidt en institution eller en afdeling bør nedlægges.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at de erhvervs-gymnasiale uddannelser – hhx og htx – udgår af lovforslaget, jf. ændringsforslag 16 og 17.

Til nr. 19

Med ændringsforslaget udgår regionsrådets mulighed for at kunne godkende en institution efter denne lov til, at den eller en afdeling under institutionen er et profilgymnasium.

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at de erhvervs-gymnasiale uddannelser – hhx og htx – udgår af lovforslaget, jf. ændringsforslag 16 og 17.

Til nr. 20

Med ændringsforslaget vil det ved lov nr. 2532 af 22. december 2021 etablerede tilskudsloft for visse institutioner omfattet af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser blive ophævet.

Til nr. 21

Med ændringsforslaget fjernes kravet om, at skift kræver en aftale med lederen af den institution, som ansøgeren eller eleven vil skifte fra.

Til nr. 22

Ændringsforslaget er en lovteknisk konsekvensændring som følge af ændringsforslag nr. 23.

Til nr. 23 og 4

Ændringsforslaget er en konsekvens af, at de erhvervs-gymnasiale uddannelser – hhx og htx – udgår af lovforslaget, jf. ændringsforslag 16 og 17.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 31. marts 2022 og var til 1. behandling den 7. april 2022. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Børne- og Undervisningsudvalget.

Udvalget afgav betænkning den 2. juni 2022. Lovforslaget var til 2. behandling den 7. juni 2022, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i udvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har, efter lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet lovforslaget i 1 møde.

Bilag

Efter udvalgets afgivelse af betænkning er der omdelt 2 bilag på lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har efter afgivelsen af betænkning stillet spørgsmål til børne- og undervisningsministeren til skriftlig besvarelse. Ministeren har besvaret spørgsmål 134, de øvrige spørgsmål forventes besvaret inden 3. behandling.

Anders Kronborg (S) fmd. Tanja Larsson (S) Jens Joel (S) Jan Johansen (S) Julie Skovsby (S) Kasper Sand Kjær (S)

Orla Hav (S) Charlotte Broman Mølbæk (SF) Ina Strøjer-Schmidt (SF) Astrid Carøe (SF) Lotte Rod (RV)

Anne Sophie Callesen (RV) Marianne Jelved (RV) Jakob Sølvhøj (EL) Pernille Skipper (EL) Susanne Zimmer (FG)

Anni Matthiesen (V) Morten Dahlin (V) Ellen Trane Nørby (V) Kenneth Mikkelsen (V) Marlene Ambo-Rasmussen (V)

Stén Knuth (V) nfmd. Marie Krarup (UFG) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Alex Ahrendtsen (DF) Mette Abildgaard (KF)

Britt Bager (KF) Mette Thiesen (NB) Henrik Dahl (LA)

Alternativet, Kristendemokraterne, Moderaterne, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti (FG)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	39	Alternativet (ALT)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Kristendemokraterne (KD)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Moderaterne (M)	1
Enhedslisten (EL)	13	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Siumut (SIU)	1
Dansk Folkeparti (DF)	10	Sambandsflokkurin (SP)	1
Nye Borgerlige (NB)	4	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Liberal Alliance (LA)	3	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	9